

Rolvsøy bygdekvinnelag – 80 år i 2010 – markeres 15.11.10

I Spjelkavik på Sunnmøre ble Norges først Bondekvinnelag stiftet i 1917. I Østfold var det Skjeberg som var først ute - i 1921.

Søndre Rolvsøy Bondekvinnelag

Bondelag fikk vi i bygda vår i 1923, så "hvorforskulle ikke bondekvinne ha sitt lag", står det å lese i 20-årsberetningen. 14. oktober i 1930 ble laget stiftet med 11 medlemmer og fikk navnet Søndre Rolvsøy Bondekvinnelag. Den første formannen het Martha Hauge og møtene ble holdt i hjemmene.

Det var vanskelige og harde tider og årsaken til at folk med samme interesse sluttet seg sammen og stiftet foreninger var at de måtte gå sammen om oppgavene og stå samlet om viktige saker for å være sterkere.

De første åra ble laget drevet etter Norges Bondelags lover, men fra 1946 ble Norges Bondekvinnelag en selvstendig organisasjon og fikk sine egne vedtekter. Organisasjonen ble skilt ut fra Norges Bondelag med det formål å få kvinnene mer med i arbeid for bygdefolket.

De første årene var det samtale, diskusjoner og sang på møtene, men etter hvert ble det mer innslag av saker og foredrag, spesielt etter at vi fikk en hovedorganisasjon som kom med informasjon og oppgaver.

I Rolvsøy var de opptatt av bygdas fattigdom, skolegang, rene brønner og hvordan man skulle unngå smittsomme sykdommer for å nevne noe.

Det står at de hadde mye hygge på møtene og trivdes sammen. Litt humor finner vi i protokollen: "Nylig hadde vi Tomten vaske-demonstrasjon som var av stor betydning, særlig for Tomten vaskepulver da!" De kunne sikker å vaske fra før!

Interessen for Bondekvinnelaget økte og det ble stadig flere medlemmer. Selv om veiene noen ganger var nesten ufremkommelige og det vinterstid kunne være strabasjøst å komme seg fram i snøen, var det viktig å komme seg til møtene.

Den siste januardagen i 1948 skulle bli en ny merkedag for norske bondekvinner for da ble for første gang Ferieuka arrangert – og slik skreiv Ingeborg Aschim i Norges Bondekvinnelag jubileumsskrift i 1956:

«45 freidige og modige bondekvinner innfant seg til ferie på høyfjellshotellet åpenlyst for all verden».

Tenk – for en tøff markering av kvinnefrigjøring! Det var ikke bare bare å reise fra gård, mann og barn for å feriere - så dette var sterke og uredde kvinner.

I årene fremover holdt bondekvinnene strikkekurs og vevkurs, hadde foredragsholdere i aktuelle temaer og arrangerte årlige turer til husmorskoler, gartnerskoler, og fabrikker. Juletreffester var en fast tradisjon. De besøkte bondekvinnelag i andre bygder som kom på gjensitt. De arrangerte fester og tilstelninger sammen med Bondelaget og noen dro på ferieuka!

Laget ga penger til forskjellige sosiale formål som celebral-parese, kvinners nybrottsfond, åndssvakesaken og mye annet.

De møttes under nesten hele krigen og det ble holdt 2 spinnekurs for det var da av stor betydning å kunne behandle ulla selv.

Nordre Rolvsøy Bondekvinnelag

Året var 1956 og nå syntes kvinnene på Nordre Rolvsøy av det var på tide å stifte eget lag, og 8. mars ble Nordre Rolvsøy Bondekvinnelag en realitet, med 14 medlemmer og Kitty Engseth som første formann. Kontingenten var 5 kr /år og møtene skulle holdes på Kofferten.

De fikk gode råd fra det søndre laget om "særlig å legge vekt på opplysningsarbeidet, laget burde benytte seg av brevringstudium og aldri benytte noe som kunne bryte ned".

På 50- tallet ble det populært med brevkurs, "Avslapping og riktig muskelbruk," "Stell av stueplanter" og "Vi vil vite", som gikk på forbrukerens rettigheter. Kommentarene fra læreren i landbrukets brevskole stod med store bokstaver i rødt og det var bare flotte karakterer!

På 60- og 70-tallet var begge laga aktive og hadde aktuelle saker til debatt på møtene sine. De engasjerte seg i kampen mot kreft, dypfrysing av mat, sykepleie i hjemmet (1970), eldreomsorg, taleteknikk, hungersnøden i Biafra for å nevne noen.

I 1971 var det organisasjonen verdens bondekvinner - ACWW-konferanse i Oslo og 100 av de til sammen 300 utsendinger fra 66 land besøkte Østfold og bygdekvinneene tok i mot på en flott måte. Vi har også deltatt i slikt opplegg senere.

Kvinnefrigjøring og kvinnesak sto på dagsorden, naturvern, miljø og avløserordning og forurensing engasjerte. Ferieuka ble et begrep og bondekvinner dro av sted, også fra Rolvsøy.

Men medlemstallet sank i begge lag og i 1981 var det 9 medlemmer i det søndre laget. Det nordre laget hadde kun 6 medlemmer og var formelt oppløst ved årsskiftet.

Rolvsøy bygdekvinnelag

Så Østfold Bondekvinnelag innkalte til informasjonsmøte på Helsehuset 9. juni 1981, lagene ble slått sammen og det meldte seg 19 medlemmer. Rolvsøy bygdekvinnelag var et faktum. De unge mente at det var viktig å hete bygdekvinnelag for å åpne for at alle bygdekvinner som kunne føle seg hjemme her, kunne melde seg inn – og ikke bare de som bodde på gård. Nå er det kun bygdekvinnelag som gjelder.

Et arbeidsstyre fungerte til årsmøtet i januar 1972 hvor Lillian Engseth ble valgt til formann. De fleste av disse 19 er her i dag og kjenner resten av historien.

Hva har skjedd disse siste 30 årene?

Hva har laget vært opptatt av i denne perioden?

Hva har bygdekvinnelaget betydd for hver enkelt av oss?

Laget ble drevet etter samme formålsparagraf og det var viktig at det var interessante, spennende og lærerike temaer på møtene.

Vi hadde Odelsloven, fargeanalyse, pynting avbord, tradisjon om votten, kostveiledning, katolsk jul, innføring i linedance og, magedans, tatovering og piercing, primstaven, fremmedstoff i næringsmidler, inneklima, førstehjelp, staudeauksjoner, gardinmote, serviettbretting, stell av smykker, innblikk i homeopati, stjernehimmlen, urinlekkasje, naturmedisin og mye annet.

Vi har hatt lokale historikere som har fortalt om mennesker, steder og historie i Rolvsøybygda.

Demonstrasjoner med smaksprøver - fra Diplom Is, Østfold Slakteri, Østfold Meieri, Prior-produkter og Østfold-frukt var veldig populært og det kom alltid mange til disse møtene.

Det ble arrangert en rekke kurs og aktiviteten i laget var stor. Brevkurs var fortsatt "in" og blomsteroppsettingskurs satt i gang – ja, brevkurs i blomsteroppsetting. Ellers kan vi nevne broderikurs, sminkekurs, urtekurs, vinkurs og sykurs.

Årlig har vi lenge laget sunn, god, kortreist kveldsmat ved barneskolenes lesevake, deltatt på Bondens marked i Fredrikstad, og det har blitt en hyggelig tradisjon at Bygdekvinnelaget pynter kirken til høsttakkegudstjenesten.

Oppsummert kan vi si at laget har vært og er opptatt av lokalmiljøet og er engasjert i samfunnsspørsmål som berører bygdefolket og kvinner spesielt, både nasjonalt og internasjonalt. Hovedarbeidsområdene våre har vært og er

- å formidle og videreføre norske tradisjoner
- å informere om ren, trygg og kortreist mat
- å arrangere og delta på kurs for å øke kvinners kompetanse
- å sette fokus på dagens problemstillinger i samfunnet
- at Rolvsøy skal være et godt sted å bo

Sosiale og trivelige møteplasser for generasjoner skaper trivelige, levende og aktive bygder.

Å være med i bygdekvinnelag er en fin måte å bli kjent med bygda og med folk i bygda på, både for de som alltid har bodd her og ikke minst for innflytta sambygdingar.

Kvinnefelleskap er viktig. Tilhørighetsfølelse er viktig. Når kjenner vi at vi hører til? Jeg tror det er folka og møtene mellom folk som skaper en følelse av å høre til - når du kan være deg selv og folk oppfatter deg slik som du er.

I Bygdekvinnelaget er vi trygge på hverandre og trives i møtene med hverandre. Bygdekvinnelaget er et godt sted å være.

Som først på 80-tallet er det et generasjonsskifte som skjer i laget nå. Mange har vært med i 30 år og lengre. Underveis har det blitt rekruttert nye, engasjerte kvinner. Alle har bidratt for å få hjulene til å rulle. Den siste tida har laget vårt fått mange nye medlemmer og er i blomstring. Alle, både gamle og nye medlemmer er viktige for framtida i laget vårt.

I jubileumsåret så er vi hele 44 medlemmer!

Det ser lyst ut for Rolvsøy bygdekvinnelag!

Kjære jublant, du er ung og frisk selv om du nå er 80 år – Gratulerer med dagen!

10.11.10

Randi Nordskog